

Jestliže se vám nelíbí, říkejte to všude! tím se zvýší prodej tohoto ušlechtilého díla!

PRETLAK

ČASOPIS STUDENTŮ UNIVERZITY PALACKÉHO V BRNĚ • ČÍSLO 1 • ROČNÍK 1968 • CENA 1 Kčs

SMOLV REDAK

V PONDĚLÍ 28.5.
VÁCLAV HAVEL NAVŠTÍVIL
REDAKCI PRETLAKU!!!
PŘI

TĚTO PŘÍLEŽITOSTI KRÁTCE
POHOVORIL S REKTOREM UP,
POODĚVAL S PANEM
ARCIBISKUPEM
A

48

A.

→ HAVEL SE PŘEDZÍVÁ JAKÝM POKROKÝM. ZPRÁVU O VYHROUČENÍ SE PŘEDVĚDIL
NA BALKONU KAPITULY

Milí přátelé,
co nejsrdečněji vás zdravíme ze
slavnostního vydání Přetlaku. Necha-
li jsme na většině naší vzácné plo-
chy promluvit v tomto čísle aktéry
i prostředí oné Události, kterou celá
Olomouc v pondělí žila. Doufáme, že
ne ke škodě věci, doufáme, že ne
proti vaší myslí.

Tímto bychom vám také rádi
(ač neradi) oznámili, že máte
jednu z posledních historických
šancí zaláteřit si na náš účet
či nás vychválit do nebe, neboť
přibližně za čtrnáct dní (počínaje
a konče číslem 50) se "vám společ-

ně za Přetlak ukloníme". Vede nás
k tomu zcela prostá okolnost.
Nechceme-li své školní brašny
nechat zcela zapadnout prachem,
musíme se vrátit zpět k tomu, co
jsme na čas opustili. Domníváme se
také, že Přetlak jako takový svou
"historickou úlohu" splnil.

Nadcházející období se zřejmě
nebude vyznačovat ani tak revoluč-
ním přetlakem, jako spíše tříbením
stanovisek a hledáním nového kursu.

Situaci na univerzitě by pak
měl odrážet časopis nový a redakto-
ři čerství.

Redakce

AVTOSTOP

Rektorátní nádvoří zpola zalité zubatým sluníčkem. Ze všech podlouhých, průjezdů a dveří vykukují zvětšované postavičky. Je něco málo po jedenácté dopolední a vchod před filozofickou fakultou okupuje pestrobarevný dav. Terasy roztomilých univerzitních kulis se zaplňují lidmi. Zastoupeny jsou snad všechny sociální vrstvy - akademičtí funkcionáři, pedagogové, sekretářky, v rhu se dokonce bělá čepička jakéhosi stavbaře. Zatímco se diskutuje, když se "to všechno přivalí", přichází na nádvoří skupina najatých olomouckých karatistů, osmahlých hochů v obleku. Ke dveřím rektorátu kladou své nádobíčko televizáci i rozhlas. Dostáváme zprávu o tom, že se HOST zdržel v Prostějově a řešíme to svačinkou. Náhle si povšimneme ruchu venku, neklidného přelétávání "profesionálních dravců" s kamerami, a letíme ven. Poplach však způsobila jen náhlá přítomnost Jeho Magnificence rektora Jařaba. Rektor se vrací ke dveřím rektorátu a do řeči se s ním dává reportér Čs. rozhlasu. Proč ušlechtilé nezabít čas, říkám si, a popostrkují diktafon - mého kapesního spojence - blíže. Na otázku, s jakými problémy se potýká olomoucká univerzita v současnosti, pan rektor vysvětluje

řadu nesnází spojených s přítomností a s odchodem sovětských vojsk; konkrétně pak následovně přidělování budov po této armádě. "Univerzita potřebuje střechu nad hlavou, bude se rozrůstat o další fakulty a například teologická fakulta nám de facto některé střechy bere.. Mnohem závažnějším problémem je však dědictví minulosti, které v nás neustále přežívá. Změnit se v takové, jací bychom chtěli opravdu být, to bude ještě cesta trnitá," řekl na závěr rektor.

Ve 12.36 zaslechne první zvuky policejních sirén.

Ve 12.39 vjíždí na nádvoří kolona vozů, třetí v pořadí - bílé BMW - Prezident republiky je zde!

Novinářský kolotoč se roztáčí.

Úprk po schodišti vzhůru a jsme u rektora. Kamery výstražně cinkají o křišťál lustrů a je tu "husto". Kolega Novák s exkluzivním fotoaparátlem rotuje místností jako hadr na holi, "gorily" se mu stavějí do cesty a chvílemi mám pocit, že jim praskne v tlapách jako balónek. To ještě, potvůrky, nevědí, jak je Tomáš na radnici přelstí... Diktafónek je užitečná "záležitost", takhle se natáhne ruka a: "Srdečně Vás vítám na půdě Palackého univerzity a jako memento Vaší návštěvy bych Vám rád předal malou pamětní medaili z roku 1948, kterou nechal zhotovit můj slavný předchůdce, profesor J. L. Fischer. Je na ní podobizna Františka Palackého a domnívám se, že to, co nám do dneška Palacký sdělu-

je je, že se máme vzdělávat a podle vzdělaného rozumu činit." "Hm,mmm, děkuji." Usměv, záblesk, a pan Havel tímá jeden z prvních darů univerzity. Poté následuje vyhoštění novinářů z rektorovy pracovny. Probíhá rozhovor mezi několika málo očima a objektivy tv-kamer.

Ve velké zasedací místnosti na pana prezidenta čeká štrůdl akademických hodnostářů, vědecká rada univerzity.

Docent Jařab seznamuje Václava Havla s tzv. "mrtvou schránkou" - pod portrétem prezidenta Havla (už) visí (ještě) Řád práce, propuštěný UP v r. 1973. Rektor relikvii sundává a na zadní straně si může přečíst vzkazy a záznamy Ludvíka Vaculíka, manželů Škvoreckých, Jana Lopatky. Požadují prodloužení tohoto Řádu, kterým se univerzita dosud honosí a rektor se za to u prezidenta přimlouvá. - "Spisovatelé jsou jako obvykle neinformovaní," podotýká prezident, "třicet řádů bylo zrušeno a bude zavedeno asi šest nových. - A až univerzita za dva, tři roky ožije novým životem, tak nepochybně nějaký řád dostane." Jakési dráty, vyčnívající ze zdi, přikrývá rektor zmíněným zarámovaným diplomem se slovy: - "Zatím budeme krýt ten "informační vývod", který jsme tu měli". /? - pozn. red./ Doktorka Štěrbová (PřF) věnuje panu prezidentovi úhledný balíček - několik kamínků z vrcholků dvou osmitisícovek a vlastní odbarnou publikaci. Od doktora Komendy (LF) dostává pan Havel sbírku jeho bajek. A to už se peláší na Studentcentrum!

VERNISÁŽ

Bojuji s několika zdatnými strážci, kteří mě nechtějí do areálu SUS a Přetlaku vůbec pustit. Několik okolostojících dosvědčuje, že tam skutečně patřím a tak se tam nakonec propasíruji. Do úzkých chodbiček bývalého ÚMLu mezi všemi těmi ostrými muži a technikou neproklouzne ani myš /ani Mýša - pozn. red./, spočineme tedy v mateřské redakci a očekáváme nejvýznamnější návštěvu naší krátké historie.

Jemná, hřejivá ruka. Vyzýváme pana prezidenta, aby si zběžně prohlédl vystavené exempláře historických i novodobých čísel našeho plátku. Činí tak. Podstrkujeme číslo 18 s vyobrazeným svatováclavským Havlem na koni. Usmívá se, poznává se. Výzvu soudruhu Machalíkovi /č. 44/ louská nakonečně dlouho. Tíživé ticho, efekt se nedostavuje. "Použili jsme textu Vaší Vernisáže", napovídám. Konečně osvobozující smích. "Pozvali jsme soudruha Machalíka a on to přijal. Do voleb se s ním chceme sejít." "A on asi nepochopil, že jde o citát...". "Ze? Já jsem to totiž také nepochopil, až ke konci mě to začalo být nějaké povědomé", přiznal prezident. A potom nás POCHVÁLIL!!! "Jak často vychází?" zeptal se, a po odpovědi, že jednou týdně, pravil historickou větu: "JÓ? TO STE DOBRÝ, TEDA." Vecpali jsme mu honem několik na pamětnou. Přetlaku, samozřejmě.

AUDIENIE

Jestliže jsem popisoval potíže se vstupem na Studentocentrum, pak jsou jen odvarem těch, které nás očekávaly před arcibiskupstvím: "Časopis Přetlak, teď u nás pan prezident byl, pusťte nás dovnitř!" "Je tady paní z četky?" "Pusťte dovnitř rozhlas!" "Pusťte paní Němcovou!" "Moment, moment!" "Má-

te smůlu!" "Vodkaď ste?" A na závěr skrumáže zvuků exkluzivní interview s rozkaceným civilistou u vchodu:

Přetlak: Jsme univerzitní časopis.
Civilista: Televize akorát, sem říkal!

(mezitím proplouvá Čs. rozhlas a ČTK)

Př: /po odstrčení/ Nebuďte brutál-

ní, pane.

Civ: No tak di na stranu, né?

Př: Jde to snad v mezích slušnosti, nebo ne?

Civ: No tak buďte venku, buďte venku a je to!

A byli jsme venku. Tomáš naštěstí proklouzl a my doufáme, že nám poví, co měli prezident s arcibiskupem k obědu.

LARGO DESOLATO

S naší loveckou úspěšností to jde pomalu, ale jistě z kopce. Nejenže se nedostáváme do nitra radnice, nemáme dokonce ani výhodnou pozici na náměstí. Chvíli se marně snažíme prodrat davem hustým jako asfalt. Rezignujeme a plně přiznáváme, že nám při proslovech zástupců studentů i OF chvílemi utíká pozornost. Transport, Ticho, Tekutiny!

Mezitím se Novák způsobem záhadným i jemu dostává dovnitř radnice, ačkoli je vlastníkem vlastnoručně vydávaného akreditačního lístku pouze na nádvoří. Uvnitř obřadní síně MNV se kamufluje záclonami a drze předstírá, že mu jde o umělecké záběry přes okno.

V nestřeženém okamžiku otvírá okno a podniká brutální invazi na balkon mezi řečníky. Ochranka je bezmocná a neriskuje skandální veřejný hon na Nováka. Máme tedy "své oko" tam, kde se to poštěstilo jen nejprivilegovanějším "profíkům".

Dozvídáme se potěšující zprávu. Minulý týden opustila Olomouc poslední jednotka sovětské armády. Pan Hořínek, kandidát OF, sklízí za toto zvěstování zasloužený, bouřlivý potlesk.

Rektor UP napíná celé město. Představuje celou prezidentovu delegaci: Dr. Říčař /vedoucí prezidentské kanceláře/ E. Kriseová, arch. Mašák, P. Oslzlý. Pak už je na podiu pan PhDr. Václav Havel a Olomouc lapá každé slovo. Pan Václav vyzdvihl duchovní tradice města a vyjádřil potěšení nad tím, že jeho první prezidentská návštěva Olomouce měla rovněž duchovní charakter. Hovořil o nutnosti nového územního uspořádání republiky a vyjádřil mimo jiné víru v to, že město Olomouc dosáhne takového statutu jakého si právem zaaslouží. Zdůraznil také významnou funkci svobodných voleb a na závěr městu popřál, aby vzkvétalo.

Celodenní honička nám zaplaťpánbůh skončila. Ale stejně to stálo za to, ne?

Michal Kryl

© FotoK

ZÁHRADNÍ SLAVNOST

Pozvánky na slavnostní udělení čestného doktorátu v KD Sigma jsme sice měli, ale k nároku na židli nás neopravňovaly. Přišli jsme pozdě. Ale doktorand Havel přišel až po nás.

Akademické prostředí tvořilo v tomto rozlehlém sále, vybudovaném v typicky socialisticko-realistickém stylu, jen několik desítek talárováných celebrit olomoucké i pražské, brněnské a možná i dalších univerzit. Balkon byl obsazen členy Moravské filharmonie Olomouc, po ce-

lé délce sálu u oken se vinul dlouhý řetěz Akademického sboru. Slavnostní uvítání pronesl prorektor Vladimír Kostřica, děkan FF UP Ludvík Václavěk představil přítomným delegátům kandidáta na udělení čestného doktorátu filozofie honoris causa - pana Václava

Havla. Promoční slib složil čerstvý doktor filozofie h.c./prvně na československé půdě / do rukou prorektora Milana Hejtmánka.

SLAVNOSTNÍ PROJEV VÁCLAVA HAVLA U PŘÍLEŽITOSTI PŘIJETÍ ČESTNÉHO DOKTORÁTU H.C.

Milý pane rektore, milí přítomní!

V mé děravé paměti se zachytila vzpomínka na jedno zimní odpoledne počátkem padesátých let, kdy jsem měl já, šestnáctiletý chemický učeň, jednu ze svých schůzek s dávným přítelem mého otce, profesorem J. L. Fischerem, svérázným mužem, svérázným českým sociologem a filozofem, obnovitelem Vaší univerzity a jejím prvním novodobým rektorem. Profesor Fischer mi na této schůzce dal tlusté windelbandovy dějiny filozofie a řekl mi: "Když se zajímáš o filozofii, čti si tohle." Nahlížíš do knihy, zjišťuji, že je psána německy a říkám mu: "Vždyť to je německy; pane profesore." Fischer odpovídá: "No a, tak se nauč německy." Dodnes slušně německy neumím a dostávám-li svůj první čestný doktorát na československé půdě právě na univerzitě, kterou Fischer po druhé světové válce znovu zakládal, musím se obzvláště hanbit. Svůj pocit studu za prokazované pocty jsem však nedávno artikuloval při podobné příležitosti na jeruzalémské univerzitě a nebudu se proto opakovat. Důvodem, proč jsem si vybavil onu pradávňou vzpomínku, není rovněž úmysl rozebírat tu Fischerovu skladebnou filozofii. Od doby, kdy jsem přečetl všechny Fischerovy knihy, uplynulo 40 let, ale i kdybych je byl přečetl minulý týden, necítil bych se být povolán k analýze Fischerovy filozofie. Setkání s J. L. Fischerem v pražské kavárně Slávii, jsem tu připomněl z jiného důvodu. Chtěl jsem touto vzpomínkou ilustrovat hlubokou propast, která zela mezi generacemi, jimž bylo dopřáno skutečné kulturní vzdělání, a které měly celou soustavu stimulů k tomu, aby toto vzdělávání získávaly, a mezi generacemi vyrůstajícími v dusivé protikulturní atmosféře totalitního systému. Pro lidi, jako byl Fischer, Patočka, Černý, Čapkové, Peroutka, Vajner, Bass, Deml a desítky, ne-li stovky dalších českých vzdělanců dvacátého století bylo samozřejmé,

že od raného mládí četli v několika světových jazycích. Všichni od mládí znali dějiny křesťanské civilizace, dějiny vlastního národa. Nebylo významnější knihy, kterou by nebyli četli, mnohé z nich četli zcela samozřejmě v originále. Všichni psali krásnou češtinou. Ale nejen to, každý měl svůj vlastní jazyk, natolik osobitý, že jste po dvou větách textu neomylně poznali jeho autora. Zkuste to dnes. Zkuste si číst v bezpočtu svobodných novin a časopisů, které dnes vycházejí. Kterého autora poznáte po dvou větách? Já osob-

ně si troufám tvrdit, že podle jazyka neomylně poznám po dvou větách pouze dva autory: Zdenka Urbánka a Ludvíka Vaculíka. Oba jsou starší než já. Nenápadně, tiše, pozvolně, pokradmu, za to však důkladně poklesla za posledních 40 let všeobecná humanitní vzdělanost v naší zemi. Paralelně poklesla i úcta k jazyku, který je stále banálnější, stále anonymnější, stále bezbarvější. Podepisují-li nejrůznější úřední listiny, co chvíli v nich musím opravovat interpunkci. Občas někdo opravuje interpunkci i v mých textech. Všeobecný úpadek humanitního vzdělání, kultury vyjadřování a tudíž i kultury myšlení, má bezpočet příčin, které odborníci zajisté brzy dokážou popsat. Já se tu zmíním jen o dvou příčinách, které mohu ilustrovat na své fischerovské vzpomínce. První příčina: zcela zjevný a všem známý úpadek školství. Co museli znát a umět Fischer, Černý a Urbánek v tercii, nemusí dnes znát a umět absolvent novinářské fakulty. Druhá příčina: v letech totality zmizelo cosi, co bych nazval stimulačním klimatem. Šestnáctiletý J. L. Fischer, pokud už dávno neuměl německy, ze školy, naučil se německy četbou Windelbanda, protože věděl, že nepřečte-li si tuto knihu a potom desítky dalších, na něž ho tato upozorní, nemá právo věnovat se tomu, čemu se věnovat chce. Šestnáctiletý Václav Havel měl dojem, že je úplně jedno, zda umí německy či nikoliv. Z poloviny je to samozřejmě jeho vina a jeho omyl. Z poloviny však tvrdím, že to vina doby, totiž doby postrádací, která to, co jsem nazval stimulačním klimatem. Palackého univerzita se probouzí k novému životu. Pevně věřím, že se bude v budoucnu významně podílet na renesanci české vzdělanosti, že ji bude povznášet tak, jak to dělala v dávných stoletích. Pevně věřím, že svým osobitým dílem přispěje k nové sebeartikulaci moravského ducha. Pevně věřím, že bude vysílat do světa doktory tak vzdělané, jako byl J. L. Fischer. Děkuji Vám.